

Tijdens de Landelijke Vlinderdag 2003 zal volop ruimte worden geboden aan lezingen uit alle hoeken van ons land. Want overal zijn mensen actief met vlinders en libellen bezig. Lees nu vast enkele verhalen van onze 'verslaggevers' uit de regio!

Pages en ...

Tekst: Harm Werners

Pages zijn op de Veluwe geen alledaagse verschijning. Het is daarom altijd plezierig er ergens eentje aan te treffen. In een terrein van het Gelders Landschap nabij Garderen ontdek ik in sporkehout, ook wel vuilboom genoemd, maar liefst zes eikenpages (*Neozephyrus quercus*). De vlindertjes doen zich tegoed aan de rijkelijk met nectar gevulde onopvallende bloempjes. Een leuke waarneming voor midden augustus. Nog namijmerend over deze fraaie score wandel ik goedgemutst terug naar mijn vervoermiddel.

Harm Werners

Een onverwachte ontmoeting met de koninginnenpage in de buurt van een wortelveld op de Garderensche Enk.

... pijlstaarten

Tekst: Els Koopmans

Daar zitten we dan in de enorme showroom van een garagebedrijf in Oldebroek. Bij een kopje koffie wordt het verhaal verteld van de jonge poes, die kat en muis speelde met een ligusterpijlstaart. De vlinder werd gered en buiten gezet. De volgende morgen zaten er twee parende ligusterpijlstaarten op de buitenmuur. Een hele generatie gered? We kregen foto's mee.

Onwerkelijk Als ik op een akker een groot aantal witte schermbloemen zie kan ik mijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en ga ik een kijkje nemen. Ik had het kunnen weten: worteltjes. Die worden trouwens niet veel verbouwd in deze regio. Het zou natuurlijk leuk zijn als er rupsen van de koninginnenpage op zouden zitten. Volgens verhalen uit de oude doos was dat vroeger heel gewoon op de Veluwe. Maar nee hoor, niks te zien, zelfs geen andere vlinders op de fraaie schermbloemen. Tegenwoordig biedt vooral het uiterste puntje van de Zuid-Limburgse heuvels een gereede kans op een ontmoeting met onze grootste inheemse page. En dan, als ik van het veld terug loop naar de zonnige bosrand, zie ik wel degelijk een koninginnenpage (*Papilio machaon*) vliegen. Enigszins onwerkelijk, maar waar. De prachtige vlinder foerageert op de hier ruim voorhanden zijnde hennepnetel. En waarachtig, er vliegt er nóg eentje. Bij een herhaald bezoek loopt het aantal totaal gelijktijdig waargenomen exemplaren zelfs op tot zeven! Ze vertonen de diepe gele kleur van de zomergeneratie en laten met hun dartele vlieggedrag zien, dat ze niet voor een kleintje vervaard zijn. Ze zoeven af en toe met hoge snelheid hoog tussen de eikenbomen door om even later in een onnavolgbare glijvlucht terug te keren naar de voedselplanten. Ook zie ik ze laag over het wortelveld scheren, onderwijl tussen de rijen zoekend naar een geschikte waardplant. Voor de ware liefhebber het neusje van de zalm, al is dat voor een vlinderhobbyist misschien wat vreemd geformuleerd. Wel meer in overeenstemming met de omstandigheden is het peentjes zweten in de hete zomerzon, maar ik hoop van harte, dat de koninginnenpages op de Garderensche Enk tot in lengte van jaren wortel weten te schieten.

Hoe het begon Op 17 september gaat de telefoon: "Met Doornewaard uit Wezep. We hebben een rups in de fuchsia." "Een olifantsrups", denk ik dan. Maar het is wat anders. De beller gaat verder met: "We denken dat het de rups van een wolfsmelkpijlstaart is; hij is pikzwart met tien grote gele stippen opzij en een rood staartje." Het klinkt onwaarschijnlijk, maar je kunt nooit weten. "Eén rij stippen, zei U? Die wolfsmelkpijlstaart is erg zeldzaam, hoor!" "Ja, maar hij staat echt zo in het boek." Die rij stippen intrigeert me en die kleur: pikzwart! Wolfsmelkpijlstaarten vond ik eens in Zwitserland op cypruswolfsmelk. Het blijkt toch niet te kloppen met die stippen; de wolfsmelkpijlstaart heeft twee rijen gele stippen langs de zijkant van een zwart lijf, deze maar één: een walstropijlstaart?

Als ik terugbel om mijn twijfels kenbaar te maken, blijkt de familie ook aan het vergelijken gegaan. Ook zij hebben de stippen bekeken: een walstropijlstaart, maar dan wel een

heel donkere. Wij gaan naar Wezep om de rups te zien. Het is inderdaad een prachtige zwarte vorm van de walstropijlstaart. De roze kop en het rode 'staartje' steken er fraai bij af. Fuchsia als voedselplant klopt dus. De normale, olijfgroene vorm, vond ik overigens voor het laatst twaalf jaar geleden op wilgenroosjes.

Inmiddels had de dochter de vondst gemeld aan de Vlinderstichting en krijgen wij het 'pleegkind' mee voor foto's en om het tot vlinder op te kweken. In de Wetenschappelijke Mededelingen van de KNNV van J.C.Meerman 'De Nederlandse pijlstaartvlinders' lees ik dat de zwarte vorm moeilijk overwintert. Extra zorg is nodig. Fuchsia's zijn populair in deze streek. De rupsen van het groot avondrood komen er veel voor. Zou deze walstropijlstaart daarvan ook profiteren?

Dat men ons raadpleegde is een gevolg van een natuurbriek 'Tussen heuvels en rivier', verzorgd door de KNNV Epe/Heerde in de streekeditie van de Zwolse Courant. Het eronder vermelde correspondentieadres is goed voor veel reacties. We vertelden hierin over deze bijzondere rups en vroegen de lezers hun vondsten van pijlstaarten te melden. Dit verzoek kreeg, net als de rups, een staartje. Meer dan drie weken achtereenvolgens kwamen er telefoontjes, briefjes en foto's met pijlstaartmeldingen binnen. Terloops werden ook andere natuurbelevissen gemeld. Het was wel zaak, de juistheid van de waarnemingen te controleren, vandaar ons bezoek onder andere aan Oldebroek.

Onze oproep resulteerde in 5 soorten pijlstaarten:

- 1 walstropijlstaart (rups)
- 1 lindepijlstaart (vlinder)
- 2 dennenpijlstaarten (rupsen)
- 11 ligusterpijlstaarten (7 rupsen, 4 vlinders)
- 7 groot avondrood (6 rupsen, 1 vlinder)

Voor ons als schrijvers is het niet alleen leuk dat de rubriek populair is; omgekeerd verschaft deze ons belangwekkende informatie.

De zwarte rups was een walstropijlstaart.

Regio's centraal op Landelijke Vlinderdag

Hoewel De Vlinderstichting een landelijk werkende organisatie is, wordt er overal in het land in de regio's veel werk verricht, zowel door regionale werkgroepen als door andere enthousiaste vrijwilligers. Tijdens de Landelijke Dag van De Vlinderstichting worden door mensen uit een groot aantal regio's lezingen verzorgd over vlinders en libellen in hun omgeving.

Gevarieerd programma Tijdens de Landelijke Dag is er onder andere aandacht voor Vlinders in Zeeland, Nachtvlinders in Drenthe, de Blauwe Brigade in Overijssel, Libellen in Friesland en de Vlinderbaan Amersfoort - Utrecht. De lezingen worden verzorgd door deskundigen uit de regio en medewerkers van De Vlinderstichting. We nemen traditiegetrouw ook weer een kijkje bij onze zuiderburen, dit keer op de Mechelse heide. De lezingen, waarbij fraaie dia's te zien zijn, worden afgewisseld met diverse spectaculaire filmopnamen van vlinders en libellen in binnen- en buitenland. Wie het voorproefje hiervan heeft gezien op de landelijke dag 2002 zal hier halsreikend naar uitzien...

Informatiemarkt In de pauzes kunt u een bezoekje brengen aan de informatiemarkt, waar boeken (onder andere de nieuwe libellenatlas), verrekijkers en andere artikelen te koop zijn en waar u onze vernieuwde cd-rom Tuin(d)ieren kunt bekijken.

Gouden Vlinder Tijdens deze landelijke dag vindt traditioneel ook weer de uitreiking van de Gouden Vlinder(s) plaats. Vorig jaar ontving Geert de Vries, regionaal IVN-consulent te Assen, deze onderscheiding. Dit jaar zijn er vier kandidaten opgegeven. Een hiertoe ingestelde commissie beoordeelt aan de hand van strenge criteria wie er in aanmerking komen voor een Gouden Vlinder.

Landelijke Vlinderdag: vlinders en libellen in de regio

Datum: zaterdag 8 maart 2003
Tijd: 10.00 - 16.00 uur
Plaats: Reehorst, Ede
Kosten: € 7,50; deelname aan de lunch kost € 12,50 extra
Aanmelden: via de antwoordkaart elders in dit blad